

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 197/2025-19

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a sudcov Libora Duľu (sudca spravodajca) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], zastúpeného Weis & Partners s.r.o., Priemyselná 1/A, Bratislava, proti postupu Správneho súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. BA-1S/7/2022 (predtým Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 1S/7/2022) takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Správneho súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. BA-1S/7/2022 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo sťažovateľa na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Správnemu súdu v Bratislave **p r i k a z u j e** v konaní sp. zn. BA-1S/7/2022 konať bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadostučinenie v sume **500 eur**, ktoré **j e** mu Správny súd v Bratislave **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Správny súd v Bratislave **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania v sume **771,68 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa, skutkový stav veci a argumentácia sťažovateľa

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 4. apríla 2025 domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej

lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom správneho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. BA-1S/7/2022 (predtým krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1S/7/2022). V petite podanej ústavnej sťažnosti sťažovateľ ústavnému súdu navrhol, aby nálezom vyslovil porušenie označených práv, prikázal správnenému súdu konať bez zbytočných prietahov, priznal mu primerané finančné zadostučinenie 3 000 eur a náhradu trov konania.

2. Z obsahu sťažovateľom podanej ústavnej sťažnosti vyplýva, že sa žalobou podanou 12. januára 2022 na vtedy vecne a miestne príslušnom krajskom súde domáhal zaplataenia náhrady mzdy proti Slovenskej lekárskej komore, Račianska 42/A, Bratislava, IČO 17 313 317 (ďalej aj „žalovaný“). Krajský súd v priebehu roka 2022 zaslal žalobu na vyjadrenie žalovanému a následne zaslal vyjadrenie žalovaného k žalobe sťažovateľovi ako žalobcovi. Posledným procesne relevantným úkonom krajského súdu v napadnutom konaní bolo vydanie uznesenia o zamietnutí návrhu žalobcu na priznanie odkladného účinku správnej žalobe, ktoré sťažovateľ prevzal 29. júla 2022. Od tohto času, teda od 29. júla 2022, krajský súd a následne správny súd sú v napadnutom konaní úplne nečinné, keď aktuálna doba prietahu predstavuje dobu 3 rokov a 3 mesiacov. Sťažovateľ je toho názoru, že predmetná právna vec nie je skutkovo a ani právne zložitá, sám sťažovateľ žiadnym spôsobom neprispel k zistenej dobe prietahu, za ktorú v plnej miere zodpovedá krajský súd, resp. správny súd.

3. Ústavný súd uznesením č. k. IV. ÚS 197/2025-12 z 22. apríla 2025 ústavnú sťažnosť sťažovateľa podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu.

II.

Vyjadrenie správneho súdu

4. Správny súd v prvom rade poukázal na to, že sťažovateľ nesprávne označil predmet konania, ktorého predmetom nie je žaloba o náhradu mzdy, ale žaloba o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného z 20. októbra 2021 o uložení pokuty vo výške 500 eur. V ďalšom správny súd poukázal na chronológiu procesných úkonov vykonaných vo veci samej, resp. po podaní žaloby, ktorá bola doručená v tom čase krajskému súdu 13. januára 2022, keď (i) krajský súd 11. mája 2022 vyzval sťažovateľa na úhradu súdneho poplatku za podanú žalobu, (ii) krajský súd ďalšou výzvou doručenou žalovanému 25. mája 2022 ho vyzval na vyjadrenie sa k podanej žalobe a predloženie administratívneho spisu, (iii) krajský súd 21. júna 2022 zaslal žalobcovi vyjadrenie žalovaného s možnosťou vyjadrenia sa v lehote 15 dní, (iv) krajskému súdu bola 24. apríla 2022 doručená replika žalobcu a napokon (v) krajský súd 29. júla 2022 rozhodol uznesením o zamietnutí odkladného účinku podanej správnej žaloby.

5. V ďalšom správny súd poukázal na to, že s účinnosťou od 1. júna 2023 došlo k reforme súdnictva a k vzniku správnych súdov a podľa § 3 ods. 1, 3 písm. c) Správneho súdneho poriadku (ďalej aj „SSP“) došlo k prechodu výkonu krajských súdov na správne súdy vo všetkých veciach, v ktorých je od 1. júna 2023 daná právomoc správnych súdov, a to z Krajského súdu v Bratislave, Krajského súdu v Trnave a Krajského súdu v Nitre na Správny súd v Bratislave, na ktorom bola predmetná právna vec pridelená do senátu 4S a ďalej vedená pod sp. zn. BA-1S/7/2022.

6. Podľa správneho súdu sa napadnuté konanie nachádza v štádiu po vykonaní všetkých potrebných procesných úkonov a predmetná vec nevykazuje prvky obzvlášť zložitej veci na prejednanie a rozhodnutie. Termín pojednávania dosiaľ nebol.

7. Na záver správny súd zvýraznil personálnu poddimenzovanosť súdu bezprostredne po jeho vzniku, ktorá pretrváva dosiaľ, a veľkosť prebratej správnej agendy, keď správne mu súdu bolo pridelených 5766 nerozhodnutých vecí z troch krajských súdov.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

8. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu je účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (rovnako tak aj pri práve na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) v jeho všeobecnom poňatí odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia príslušného štátneho orgánu (I. ÚS 582/2015, I. ÚS 54/2016, I. ÚS 760/2016, I. ÚS 611/2017, IV. ÚS 21/2018, IV. ÚS 64/2020). Samotným prerokovaním veci na štátnom orgáne sa právna neistota osoby neodstráni. Ústavné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov (a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote) sa splní až právoplatným rozhodnutím štátneho orgánu, na ktorom sa osoba domáha odstránenia právnej neistoty týkajúcej sa svojich práv (pozri napr. IV. ÚS 535/2013, I. ÚS 582/2015, I. ÚS 54/2016, I. ÚS 760/2016, I. ÚS 611/2017, IV. ÚS 21/2018, IV. ÚS 64/2020).

9. Povinnosť správneho súdu a jeho sudcu konať rýchlo a hospodárne podľa právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016 je *expressis verbis* zakotvená ako základný princíp správneho súdneho konania v § 5 ods. 7 SSP a povinnosť konať bez prieťahov aj v čl. 17 Civilného sporového poriadku, ktorý je premietnutý aj do § 5 ods. 1 SSP. Správny súd je teda povinný postupovať v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádzať zbytočným prieťahom, konať hospodárne, bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania účastníkov konania a iných osôb a určovať poradie jednotlivých procesných úkonov tak, aby konanie pred ním bolo rýchle a hospodárne (§ 5 ods. 7 SSP). Navyše podľa § 103 ods. 1 prvej a druhej vety SSP ak sa konanie začalo, postupuje v ňom správny súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie rozhodnutá. Správny súd pokračuje v konaní, aj keď sú účastníci konania nečinní.

10. Prieťahy v konaní či nečinnosť orgánu verejnej moci sú ústavným súdom hodnotené ako iný zásah orgánu verejnej moci, ktorý môže byť jedno či viacrázový, protiprávny a zároveň aj protiústavný útok týchto orgánov proti základným ústavou zaručeným právam (slobodám), ktorý v čase rozhodovania ústavného súdu predstavuje významné ohrozenie právne existujúceho stavu, pričom taký útok sám osebe nie je výrazom (výsledkom) riadnej rozhodovacej právomoci týchto orgánov alebo ich riadneho postupu. Z uvedenej fakticity musí preto následne vyplynúť, že dôsledkom popísaného zásahu orgánu verejnej moci (jeho pasivity) nemožno čeliť inak než ústavnou sťažnosťou a na ňu nadväzujúcim nálezom ústavného súdu.

11. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu podľa týchto troch

základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (I. ÚS 54/2016, I. ÚS 611/2017, IV. ÚS 21/2018, I. ÚS 44/2018, IV. ÚS 95/2018, IV. ÚS 64/2020). Okrem toho sa prihliada aj na význam sporu pre účastníkov (Záborský a Šmáriková proti Slovenskej republike zo 16. 12. 2003, sťažnosť č. 58172/00).

12. Pokiaľ ide o kritérium právnej a faktickej zložitosti veci, predmetom napadnutého konania je správna žaloba vo veciach správneho trestania podľa druhej hlavy Správneho súdneho poriadku. Sťažovateľ sa domáha preskúmania zákonnosti rozhodnutia Prezídia Slovenskej lekárskej komory z 20. októbra 2021, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie disciplinárnej komisie Slovenskej lekárskej komory z 24. júna 2021 o uložení pokuty vo výške 500 eur za disciplinárne previnenie spočívajúce v porušení povinnosti člena Slovenskej lekárskej komory vykonávať svoje zdravotnícke povolanie odborne, v súlade so všeobecne záväznými predpismi a s etickým kódexom ustanoveným v § 52 ods. 2 písm. a) zákona č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Podľa názoru ústavného súdu vec nevykazuje ani právnu, ani skutkovú zložitosť, keďže skutkový stav veci je v podstate ustálený už v administratívnom konaní a nevyžaduje si komplikované dokazovanie, lebo správny súd v zásade vychádza zo skutkového stavu zisteného orgánom verejnej správy (§ 197 SSP).

13. V rámci hodnotenia druhého kritéria, a to správania účastníka konania, ústavný súd nezistil žiadne také skutočnosti, ktoré by mali zásadný/podstatný vplyv na dĺžku napadnutého konania.

14. Posledným skúmaným kritériom je postup správneho súdu v napadnutom konaní.

15. Ústavný súd napokon hodnotil aj samotný postup správneho súdu (resp. krajského súdu) v napadnutom konaní. Z obsahu súdneho spisu sa ústavný súd presvedčil, že krajský súd v čase po doručení žaloby 13. januára 2022 do 29. júla 2022 vykonával až úkony spojené s podaním správnej žaloby a procesné úkony doručovania podľa § 105 – § 106 SSP vrátane úkonov podľa § 106 ods. 1 a 2 SSP (výzva na zaplatenie súdneho poplatku, doručovanie podanej žaloby žalovanému, doručovanie repliky sťažovateľa a dupliky žalovaného). Procesná aktivita krajského súdu bola ukončená 29. júla 2022 vydaním uznesenia č. k. 1S/7/2022-70 z 29. júla 2022 o zamietnutí návrhu sťažovateľa ako žalobcu na priznanie odkladného účinku správnej žalobe. Od tohto času boli krajský súd a následne od 1. júna 2023 správny súd v napadnutom konaní absolútne nečinné. Prieťahový postup krajského súdu a následne správneho súdu v napadnutom konaní tak predstavuje od 29. júla 2022 do 4. apríla 2025 (do času podanej ústavnej sťažnosti) 2 roky a 8 mesiacov.

16. Imanentnou súčasťou práva na spravodlivý proces je právo na rozhodnutie v tzv. primeranej lehote, teda bez zbytočných prieťahov v konaní, čo platí aj v správnom súdnom konaní. Z tohto pohľadu je pritom irelevantné, či ide o objektívne alebo subjektívne prieťahy v konaní v zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) i ústavného súdu. Primárny je záujem na hospodárnom a efektívnom prejednaní veci bez zbytočných prieťahov a záujem účastníka konania, a to nielen navrhovateľa, ale aj odporcu. Po začatí konania vzniká povinnosť správneho súdu konať. Táto povinnosť zahŕňa v sebe všetky povinnosti, ktoré má správny súd v príslušnom začatom správnom súdnom konaní, a to od doručenia správnej žaloby žalobcovi a ostatným účastníkom konania a osobám zúčastneným na konaní do vlastných rúk cez skúmanie podmienok konania, rozhodovanie o procesných návrhoch až po rozhodnutie vo veci samej,

resp. konečné rozhodnutie tak, aby konanie prebehlo bez zbytočných priet'ahov alebo v normatívne ustanovenej lehote a v tomto rozsahu boli aj vypracované súdne rozhodnutia, resp. aby správny súd v určených prípadoch odsledoval splnenie povinností uložených jeho rozhodnutím žalovanému orgánu verejnej správy (I. ÚS 21/2020, I. ÚS 528/2022).

17. V dôsledku tohto záveru tak postupom správneho súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu základného práva s'ťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

18. V závere taktiež ústavný súd správneho súdu pripomína chronicky zdôrazňovanú okolnosť, že otázka množstva vecí, personálne a organizačné problémy súdu nie sú v zásade ústavne významné pre posúdenie, či došlo k zbytočným priet'ahom v konaní (I. ÚS 19/00, I. ÚS 28/01, I. ÚS 50/01, I. ÚS 108/02, I. ÚS 38/03 I. ÚS 127/04, II. ÚS 311/06, IV. ÚS 66/2023, IV. ÚS 135/2025). Ústavný súd dlhodobo a citlivo vníma problém nadmernej zaťaženia niektorých všeobecných súdov, avšak zároveň poukazuje na aplikačnú notoriu, že je úlohou zmluvných štátov nastaviť si svoj právny systém takým spôsobom, aby boli súdy schopné zaručiť každému právo na rozhodnutie v primeranej lehote (rozsudok Veľkej komory vo veci Sürmeli proti Nemecku z 8. 6. 2006, s'ťažnosť č. 75529/01, bod 129). Chronické, resp. dlhotrvajúce preťaženie súdov nemôže ospravedlniť neprimeranú dĺžku konania (Probstmeier proti Nemecku z 1. 7. 1997, s'ťažnosť č. 20950/92, bod 64). Taktiež opakované zmeny zákonného sudcu, ktoré spomaľujú konanie z dôvodu, že nový sudca sa musí s vecou oboznámiť, štát nezabavujú jeho povinností týkajúcich sa požiadavky primeranej lehoty (Lechner a Hess proti Rakúsku z 23. 4. 1987). V konečnom dôsledku nerešpektovanie požiadavky na prejednanie záležitosti v primeranej lehote (resp. požiadavky na konanie bez zbytočných priet'ahov) sa môže negatívnym spôsobom prejaviť na dôveryhodnosti justície ako takej (Katte Klitsche de la Grange proti Taliansku z 27. 10. 1994, bod 61).

19. Podľa § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej s'ťažnosti vyhovie, môže prikázať, aby ten, kto porušil základné práva a slobody s'ťažovateľa svojou nečinnosťou, vo veci konal. Vzhľadom na to, že správny súd vo veci do dňa vydania tohto nálezu nerozhodol, ústavný súd mu prikázal v konaní vedenom pod sp. zn. BA-1S/7/2022 konať bez zbytočných priet'ahov (bod 2 výroku nálezu).

IV.

Primerané finančné zadost'účinenie

20. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie s'ťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'účinenie.

21. Podľa § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa s'ťažovateľ domáha primeraného finančného zadost'účinenia, v ústavnej s'ťažnosti uvedie rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

22. S'ťažovateľ požiadal o priznanie finančného zadost'účinenia 3 000 eur z dôvodu priet'ahov správneho súdu v napadnutom konaní.

23. Cieľom primeraného finančného zadost'účinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie

vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (III. ÚS 45/2012, IV. ÚS 132/2012, I. ÚS 70/2012, I. ÚS 44/2018, IV. ÚS 95/2018, I. ÚS 341/2018, III. ÚS 187/2018, IV. ÚS 64/2020, tiež Zongorová proti Slovenskej republike z 19. 1. 2010, sťažnosť č. 28923/06 a Ďurech a ďalší proti Slovenskej republike zo 7. 7. 2009, sťažnosť č. 42561/04).

24. Ústavný súd zistil prieťahy v postupe správneho súdu v napadnutom konaní v trvaní 2 rokov a 8 mesiacov. S prihliadnutím na identifikovanú dobu prieťahov a svoju vlastnú rozhodovaciu prax (IV. ÚS 21/2018, I. ÚS 44/2018, IV. ÚS 95/2018, I. ÚS 341/2018, III. ÚS 187/2018, IV. ÚS 64/2020, IV. ÚS 103/2023) priznal sťažovateľovi sumu primeraného finančného zadostučinenia vo výške 500 eur (bod 3 výroku nálezu), pri ktorej zohľadnil aj význam predmetu sporu pre sťažovateľa, ktorý spočíva v uložení pokuty vo výške 500 eur v disciplinárnom konaní.

25. Pri posudzovaní výšky primeraného finančného zadostučinenia ústavný súd zohľadnil tiež judikatúru ESĽP (Scordino a ďalší proti Taliansku z 27. 3. 2003, sťažnosť č. 36813/97 oddiel I, Horváthová proti Slovenskej republike zo 17. 5. 2005, sťažnosť č. 74456/01, Palgutová proti Slovenskej republike zo 17. 5. 2005, sťažnosť č. 9818/02, Švalík proti Slovenskej republike z 15. 2. 2005, sťažnosť č. 51545/99).

26. Sťažovateľ požadoval priznanie finančného zadostučinenia 3 000 eur. Vzhľadom na to, že ústavný súd priznal sťažovateľovi finančné zadostučinenie 500 eur, vo zvyšnej časti jeho návrhu nevyhovelo (bod 5 výroku nálezu).

V.

Trovy konania

27. Sťažovateľ v petite ústavnej sťažnosti navrhol, aby mu ústavný súd priznal náhradu trov konania.

28. Podľa § 73 ods. 1 zákona o ústavnom súde trovy konania pred ústavným súdom, ktoré vzniknú účastníkovi konania, uhrádza účastník konania.

29. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

30. Ústavný súd priznal sťažovateľovi trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom pozostávajúce z odmeny advokáta za 2 úkony právnej služby vykonané v roku 2025, a to prevzatie a príprava zastupovania, písomné podanie sťažnosti ústavnému súdu. Vychádzal pritom z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Ústavný súd vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby v sume 371 eur (1/4 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky), tiež zo sadzby za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby v sume 14,84 eur (1/100 výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky). Za 2 úkony právnej služby patrí sťažovateľovi náhrada trov konania vo výške 742 eur a dvakrát režijný paušál vo výške 29,68 eur, spolu tak 771,68 eur (bod 4 výroku nálezu).

31. Priznanú náhradu trov konania je správny súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku).

32. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. mája 2025

Ladislav Duditš
predseda senátu